

LEHMIKORVEN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA

Kaavanlaatijan vastine Keuruun kaupungille kaupunginvaltuuston päätöksestä 23.3.2026 § 16 tehtyihin valituksiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 13.5.2026

Muutoksenhaunalainen päätös

Keuruun kaupunginvaltuusto, 23.3.2026 § 16

Diaarinumero

1296/03.04.04.04.16/2026

1334/03.04.04.04.16/2026

Valittajat

1. Timo Mäkelä, Mika Nevala, Sari Riitamäki, Miia Nieminen ja Jussi Seppänen
2. Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.

Vastineraportin liitteet

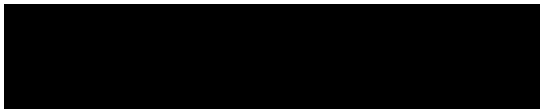
Liite 1 Kaavakartta

Liite 2 Kaavaselostus

Liite 3 Kaavaselostuksen liitteet 1–20

(HUOM. liitteet 17 ja 18 ovat salassa pidettäviä viranomaiskäyttöön, uhanalaiset lajit)

Turussa 2.6.2026

Sanukka Lehtiö, kaavoitusarkkitehti, YKS-446
Sweco Finland Oy

Sisällysluettelo

1	KAAVANLAATIJAN ESITYS	2
2	YLEISESTI HUOMIOITAVAA	3
2.1	Keskeisiä oikeussääntöjä asian käsittelyä koskien	3
2.2	Kunnallisvalituksista yleisesti	3
3	KAAVANLAATIJAN LAUSUNTO LAINMUKAISUUDESTA	4
3.1	Keuruun kaupungin tavoitteet ja lähtökohdat tuulivoimaosayleiskaavan laadinnalle	4
3.2	Alueidenkäyttölain 1. luvun 9 § ja MRA 1. luvun 1 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa	5
3.3	Alueidenkäyttölain 1. luvun 1 § ja 10 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa	6
3.4	Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi AKL 39 § mukaisesti ..	6
3.5	AKL 3. luku 22 § Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	6
3.6	Maakuntakaavan huomioiminen maankäytönsuunnittelussa (AKL 32 §) ja Yleiskaavan (AKL 35 §) tarkoitus	7
3.7	Tuulivoimarakentamista sääntelevä 10 a luku ja erityisesti tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimuksia koskeva 77 b §	8
4	KAAVANLAATIJAN VASTINEET VALITUKSIIN.....	9
4.1	Valittaja: Timo Mäkelä asiakumppaneineen	9
4.2	Valittaja: Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.....	17

1 KAAVANLAATIJAN ESITYS

Kaavanlaatijana en pysty ottamaan kantaa osaan valitusten asiakohtia. Suosittelem Keuruun kaupungille, että Keuruun kaupunki vastaa lausunnossaan Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksissa esitettyihin menettelytapaa ja esteellisyyttä koskeviin sekä kunta-, hallinto- että julkisuuslaki viittauksiin ja niihin liittyviin muutostenhakijoiden vaatimusten perusteluihin.

Kaavanlaatijana esittelen tällä asiakirjalla kaavanlaatijan vastineet Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle jätetyn 1. valituksen kohtiin 5.5, 5.6, 5.7, (5.8 puuttuu valituksesta), 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.14 sekä 5.15. sekä yleisesti päätöksenteon asiakirjoista valitukseen 2.

Valitukset eivät anna aihetta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle kumota Keuruun kaupunginvaltuuston tekemää hyväksymispäätöstä 23.3.2026 § 16 koskien Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaa. Kaava-aineisto, vaikutusten arvioinnit ja AKL 77 a §:n edellytykset on laadittu asianmukaisesti.

2 YLEISESTI HUOMIOITAVAA

2.1 Keskeisiä oikeussääntöjä asian käsittelyä koskien

Alueiden suunnittelusta säädetään Alueidenkäyttölaisissa. Lain 5 §:ssä on esitetty kaavoituksen aineelliset tavoitteet, joita kaavoituksella pyritään edistämään. Vuorovaikutteinen suunnittelu ja riittävä vaikutusten arviointi ovat kaavoituksen menettelyllisiä edellytyksiä. Kaavoituksen moninaiset tavoitteet tarkentuvat kaavoille asetetuissa sisältövaatimuksissa.

Osayleiskaavaa koskevan kaavaratkaisun tulee täyttää yleiskaavan AKL 39 §:n mukaiset sisältövaatimukset, jotka tulee huomioida yleiskaavaa laadittaessa. Sisältövaatimusten perusteena olevat seikat tulee selvittää ja ottaa huomioon siinä määrin kuin laadittavan osayleiskaavan ohjaus-tavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Osayleiskaavan lainmukaisuutta arvioitaessa sovellettavaksi tulee maakuntakaavan oikeusvaikutuksia koskeva AKL 32 §. Maakuntakaavan tulee olla ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa ja se on otettava huomioon suunnitellessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessä niiden toteuttamisesta. Osayleiskaavalla on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja pyrittävä siihen, ettei vaikeuteta maakuntakaavan toteuttamista.

Alueidenkäyttölain 30 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaavassa voidaan antaa määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan maakuntakaava-alueita suunniteltaessa tai rakennettaessa (maakuntakaavamääräykset). Maakuntamääräyksiä eivät ole suunnittelua koskeviksi suosituksiksi tarkoitetut aluevarauksiin liittyvät määnninnot, eivätkä nämä saavuta maakuntakaavamääräysten oikeusvaikutuksia.

Osayleiskaavan tarkoituksena on Alueidenkäyttölain 35 §:n 1 momentin mukaisesti kunnan osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Osayleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi ja siinä esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Huomioitavaksi tulevat Alueidenkäyttölain 24 §:n 2 momentin mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, ja niiden toteutumista tulee edistää. Yleiskaavaa koskeva päätös ei saa olla ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Velvoittavia vaikutuksia valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on ensisijaisesti maakuntakaavoituksen, erityisesti maakuntakaavan suunnittelun ja sisältövaatimusten suhteen. Valtakunnallisten tavoitteiden tulisi suodattaa kuntakaavoitukseen maakuntakaavoituksen kautta. Yleiskaavan sisältövaatimusten yhteydessä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei ole erikseen mainittu, toisin kuin maakuntakaavan sisältövaatimuksissa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät tuo yleiskaavoitukseen uusia oikeudellisia perusvaatimuksia, vaan ne täsmentävät Alueidenkäyttölain 39 §:ssä säädettyjä yleiskaavan sisältövaatimuksia merkitykseltään valtakunnallisissa asioissa.

Yleiskaava on joustava kaavamuoto ja se voidaan laatia yleispiirteiseksi tai yksityiskohtaiseksi kulloisenkin ohjaustarpeen mukaan.

Valtion viranomaisen ohjaustehtävän supistuttua kunnalla on pääasiallinen oikeus ja velvollisuus päättää alueensa maankäyttöratkaisuista ja suunnittelusta.

2.2 Kunnallisvalituksista yleisesti

Vaikka osayleiskaavapäätös perustuu sekä laillisuusharkintaan että tarkoituksenmukaisuusharkintaan, ei kunnallisvalitusta voi kuntalain 135 §:n nojalla tehdä vain tarkoituksenmukaisuuteen liittyvällä perusteella. Osayleiskaavaa koskevasta päätöksestä on mahdollista valittaa vain kunnallisvalituksen muodossa ja sen sallimilla perusteilla, eikä valitusta tule tutkia, mikäli se tehdään

päätöksen epätarkoituksenmukaisuuteen vedoten. Epätarkoituksenmukaisuuteen liittyvät väitteet ja valitusperusteet on valitusten käsittelyssä jätettävä huomiotta.

Kunnallisten viranomaisten menettelyjä ohjaavat lisäksi hallintolaki (6.6.2003/434), kuntalaki (10.4.2015/410 ja siirtymäsäännösten johdosta edelleen 17.3.1995/365) ja Suomen perustuslaki (11.6.1999/731).

3 KAAVANLAATIJAN LAUSUNTO LAINMUKAISUUDESTA

3.1 Keuruun kaupungin tavoitteet ja lähtökohdat tuulivoimaosayleiskaavan laadinnalle

Keuruun kaupunginhallitus päätti käynnistää 7.11.2022 Lehmikorven tuulivoimaa koskevan osayleiskaavan laatimisen Pohjan Voiman Lehmikorven Tuulipuiston Oy:n ja Metsähallituksen kaavoitusaloitteesta. Osayleiskaavalla luodaan edellytykset tuulivoima-alueen toteuttamiselle.

Pohjan Voima Oy:n hankekehitysyhtiö Lehmikorven Tuulipuisto Oy on suunnitellut Metsähallituksen kanssa Keuruun Lehmikorven alueelle enintään kahdentoista, maksimissaan 289 metrin korkeudesta, tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoima-aluetta. Osayleiskaavalla on tutkittu edellytykset tuulivoima-alueen toteuttamiselle. Lehmikorven osayleiskaava on laadittu siten, että siihen perustuen on mahdollista hakea rakentamislupaa tuulivoimaloille Alueidenkäyttölain 77a § mukaisesti. Yleiskaavan laadinnassa on otettu huomioon Alueidenkäyttölain mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset. Alueidenkäyttölain 77 b § mukaan laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Lehmikorven osayleiskaava on ns. hankekaava, jonka tuulivoiman teknisestä suunnittelusta vastasi Pohjan Voima Oy:n hankekehitysyhtiö Lehmikorven Tuulipuisto Oy ja Metsähallitus, kaupungin ohjatessa osayleiskaavoitusta. Keuruun kaupunki vastasi kaavoituksen sisällöstä ja kaava-prosessista Alueidenkäyttölain ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen edellyttämällä tavalla. Kaavan suunnitteluprosessi oli toteutettu tiiviissä yhteistyössä asukkaiden ja muiden osallisten sekä eri viranomaisten kanssa. Hyväksytty osayleiskaava kattaa tuulivoimalaitokset perustuksineen, niitä yhdistävät maakaapelit ja/tai ilmajohdot, muuntoaseman, energianvarastoinnin sekä kaava-alueelle rakennettavan tiestön.

Osayleiskaava laadittiin oikeusvaikutteisena ja sen on hyväksynyt Keuruun kaupunginvaltuusto. Lehmikorven tuulivoimahankkeeseen liittyen on sovellettu YVA-menettelyä. Ympäristövaikutusten arviointi on laadittu YVA-lain (252/2017) ja asetuksen (277/2017), sekä maankäyttö- ja rakennuskäyttölain (132/1999, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) edellyttämässä laajuudessa. YVA-menettelyssä on arvioitu toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset sekä lisätty kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia suunnitteluun.

Hanke on toteutettu erillismenettelynä: samanaikaisissa rinnakkaisissa prosesseissa ovat syntyneet hankkeen YVA-menettely ja osayleiskaava. Osayleiskaava- ja YVA-asiakirjat olivat erillisiä. YVA-menettelyssä laadittava YVA-ohjelma asetettiin nähtäville samaan aikaan kaavoitusta koskevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) kanssa, ja YVA-selostus asetettiin samaan

aikaan nähtäville kaavoituksen valmisteluvaiheen aineiston kanssa. Kaavahankkeen ja YVA-menettelyn yleisötilaisuudet järjestettiin yhdistetysti.

Keski-Suomen ELY-keskus toimi yhteysviranomaisena ja YVA-asiantuntijana. ELY-keskus tarkasti YVA-selostuksen ja antoi siitä perustellun päätelmän (14.11.2024), joka on huomioitu ennen kaavan siirtymistä ehdotusvaiheeseen. YVA-menettely päättyi yhteysviranomaisen antamaan perusteltuun päätelmään, minkä valikoitui valikoitunut vaihtoehto 1, jossa osaa voimaloista siirrettiin lausuntojen ja mielipiteiden perusteella. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin Alueidenkäyttölain mukaisesti.

3.2 Alueidenkäyttölain 1. luvun 9 § ja MRA 1. luvun 1 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa

Yleiskaavatyön yhteydessä laaditut erillisselvitykset ja aiemmin laaditut, työssä hyödynnetyt selvitykset, materiaalit ja tilastot:

- Asukaskyselyn tulokset (Sweco Finland Oy)
- Meluselvitys (AFRY)
- Välkeselvitys (AFRY)
- Maisemaselvitys ja -vaikutusten arviointi (Sweco Finland Oy)
- Näkymäalueanalyysikartat (Sweco Finland Oy)
- Havainnekuvat (Sweco Finland Oy)
- Havainnevideo (Huru Media)
- Arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy)
- Kasvillisuus selvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Kasvillisuus selvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Lintujen kevätmuuttoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Lintujen syysmuuttoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Muuttolintujen törmäysmallinnus (Ahlman Group Oy)
- Pesimälinnustoselvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Pesimälinnustoselvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Metsojen soidinpaikkaselvitys 2023 (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Metsohavaintojen vaikutusten arviointi 2025 (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Pöllöselvitys (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen kevätseuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen kesäseuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen syysseuranta (Ahlman Group Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Päiväpetolintujen törmäysmallinnus (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
- Liito-oravaselvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Liito-oravaselvitys voimajohto (Ahlman Group Oy)
- Viitasammakkoselvitys hankealue (Ahlman Group Oy)
- Lepakkoselvitys (Ahlman Group Oy)
- Saukkoselvitys (Faunatica Oy)
- Nisäkkäiden lumijälkilaskennat (Ahlman Group Oy)
- Natura-arviointi Pihlajavedenreitti (Sweco Finland Oy)
- Natura-arvioinnin tarveharkinta Pihlajavesi ja yläjuoksun pienvedet (Sweco Finland Oy)

-
- Natura-arvioinnin tarveharkinta Raiskinmetsät (Sweco Finland Oy)
 - Natura-arvioinnin tarveharkinnan liite, Raiskinmetsät (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
 - Erikoiskuljetusreittiselvitys (Silvasti)
 - Televisio vastaanottoselvitys (Sateicom Oy)
 - Lähdeselvitys (Sweco Finland Oy)
 - Petolintujen pesäpaikkaselvitys (Sweco Finland Oy), vain viranomaiskäyttöön
 - Arkeologinen inventointi 2025 (Sweco Finland Oy)
 - YVA-ohjelma
 - YVA-selostus
 - Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta

3.3 Alueidenkäyttölain 1. luvun 1 § ja 10 § huomiointi osayleiskaavaa laadittaessa

Osayleiskaavan suunnitteluryhmä on koostunut erittäin kokeneista yhdyskuntasuunnittelun asiantuntijoista niin maankäytön, liikenteen, luonnon, maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön, energian kuin kuntatalouden osalta. Kaavan laatijoilla on AKL:n ja MRA:n mukainen sekä FISE Oy:n myöntämä kaavan laatijan pätevyys.

Kunta on hoitanut osayleiskaavan käsittelyn kunnan hallintoelimissä AKL:n 8. luvun mukaisesti ja kuullut laajasti alueen maanomistajia ja muita osallisia. Kaavatyötä ovat ohjanneet myös viranomaislausunnot ja -neuvottelut.

3.4 Yleiskaavan sisältövaatimusten huomiointi AKL 39 § mukaisesti

Alueidenkäyttölain 39 § asettaa yleiskaavalle sisältövaatimuksia. Yleiskaavan sisältövaatimusten lisäksi AKL 39 § edellyttää, että maakuntakaava on otettava huomioon yleiskaavaa laadittaessa.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Maakuntakaavan oikeusvaikutuksista säädetään AKL 32 §:ssä. Maakuntakaavan tulee olla ohjeena osayleiskaavaa laadittaessa ja se on otettava huomioon suunnitellessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessä niiden toteuttamisesta.

3.5 AKL 3. luku 22 § Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista päättää valtioneuvosto. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat koskea asioita, joilla on:

-
- 1) aluerakenteen, alueiden käytön taikka liikenne- tai energiaverkon kannalta kansainvälinen tai laajempi kuin maakunnallinen merkitys;
 - 2) merkittävä vaikutus kansalliseen kulttuuri- tai luonnonperintöön; tai
 - 3) valtakunnallisesti merkittävä vaikutus ekologiseen kestävyteen, aluerakenteen taloudellisuuteen tai merkittävien ympäristöhaittojen välttämiseen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa Alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Niiden kautta valtioneuvosto linjaa koko maan kannalta merkittäviä alueidenkäytön kysymyksiä. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018. Tavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen, jotka ovat:

- toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- tehokas liikennejärjestelmä
- terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja
- uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Osayleiskaavaa koskeva päätös ei saa olla ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Velvoittavia vaikutuksia valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on ensisijaisesti maakuntakaavoituksen, erityisesti maakuntakaavan suunnittelun ja sisältövaatimusten suhteen. Valtakunnallisten tavoitteiden tulisi suodattaa kuntakaavoitukseen maakuntakaavoituksen kautta.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät tuo yleiskaavoitukseen uusia oikeudellisia perusvaatimuksia, vaan ne täsmentävät Alueidenkäyttölain 39 §:ssä säädettyjä yleiskaavan sisältövaatimuksia merkitykseltään valtakunnallisissa asioissa.

Alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteutumista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista edistetään kaavoituksen ja valtion viranomaistoiminnan keinoin. Maakunta- ja kuntatason kaavoituksessa tavoitteet konkretisoidaan ottamalla huomioon kunkin alueen erityispiirteet ja huolehtimalla niiden yhteensovittamisesta alueellisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan velvoitteiden käytäntöön soveltaminen kunnassa tapahtuu yleiskaavoituksen keinoin. Yleiskaavalla ohjataan yleispiirteisesti maankäyttöä ja sovitetaan yhteen kunnan alueen toimintoja. Yleiskaava on keskeinen kunnan alueidenkäytön kehittämisväline, ja se liittyy läheisesti kunnan strategiseen suunnitteluun ja kehityksen hallintaan.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistehtävä on otettava yleiskaavoituksessa huomioon. Tällä tarkoitetaan tavoitteiden varsinaisen aktiivisen edistämisen sijaan kunnan käsityksen mukaan sitä, että pyritään vähintäänkin siihen tasoon, että mahdollisuuksia tavoitteiden toteutumiseen ei vähennetä.

3.6 Maakuntakaavan huomioiminen maankäytönsuunnittelussa (AKL 32 §) ja Yleiskaavan (AKL 35 §) tarkoitus

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava

huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrättyllä alueella. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun suunnittelun sekä rakentamisen ja muun maankäytön perustaksi.

Yleiskaavaan liittyy selostus, jossa on esitetty kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Selostukseen ei ole siten kirjattu kaikkia yksityiskohtia pitkän kaavaprosessin ajalta.

Yleiskaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Yleiskaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua yleiskaavan tarkoitus huomioon ottaen. Yleiskaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

Yleiskaavaan liittyy selostus, jossa esitetään kaavan tavoitteiden, eri vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arvioimiseksi tarpeelliset tiedot. Jos jotakin aluetta tai rakennuskohdetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä.

3.7 Tuulivoimarakentamista sääntelevä 10 a luku ja erityisesti tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimuksia koskeva 77 b §

Laadittaessa 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa, on sen lisäksi, mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, huolehdittava siitä, että:

- 1) yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta alueiden käyttöä kyseisellä alueella;
- 2) suunniteltu tuulivoimarakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu maisemaan ja ympäristöön;
- 3) tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää.

Yleiskaavoituksen sisältövaatimukseen ja etenkin Alueidenkäyttölain 39 §:n 2 momentin 5) ja 7) kohtiin liittyen on annettu alemman asteisia säädöksiä sekä muita ei-sitovia ohjeistuksia, joita alan toimijat lähtökohtaisesti noudattavat varmistaakseen mahdollisimman turvallisen ja terveellisen tuulivoimarakentamisen. Käsillä olevan asian käsittelyn kannalta olennaisimmat ohjeistukset ovat ympäristöministeriön ohjeet Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, Tuuli-voimaloiden melun mallintaminen sekä Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

”Maakuntakaava on yksi Keski-Suomen keskeisistä aluekehittämisen välineistä. Maakuntakaavalla yhteensovitamme valtakunnallisia, maakunnallisia ja seudullisia alueiden käytön tarpeita. Keski-Suomessa maakuntakaavoitusta tehdään rullaavalla periaatteella. Tämä tarkoittaa sitä,

että maakuntakaavaa päivitetään tarvittaessa, kertyneiden muutostarpeiden mukaan.” Maakuntakaavoitus - Keski-Suomen liitto (keskisuomi.fi)

Osayleiskaava-alueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava. Kaava on saanut lainvoiman 28.1.2020. Keski-Suomen maakuntakaava perustuu Keski-Suomen maakuntastrategian Aluerakenne 2040 -suunnitelmaan, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 6.6.2014.

Keski-Suomen liitto on vuonna 2020 päättänyt käynnistää Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelun. Maakuntakaava käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa sekä hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Kaava muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta. Muilta osin voimassa oleva maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laatiminen pohjautuu vahvasti Keski-Suomen strategiaan 2025–2050 ja siinä tehtyihin valintoihin. Tuulivoimaloiden teknologisen kehittymisen ja kokonaiskorkeuksien kasvamisen myötä Keski-Suomi näyttää tuulivoimalle potentiaalisena alueena. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on hyväksytty 8.12.2023 maakuntavaltuustossa.

Maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Hyväksytyssä maakuntakaavakartassa Lehmikorven suunnitteluala on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi (tv). Merkintään ei sisälly MRL 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 2.12.2024 päätöksen mukaan Keski-Suomen maakuntakaavan laadinta- ja hyväksymisprosessi oli lainmukainen. Koska hallinto-oikeuden päätöksestä tehtiin valituslupahakemus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, päätökselle ei saatu vielä tuolloin lainvoimaisuutta. Korkeimman hallinto-oikeuden tuoreen päätöksen mukaan valitusluvan myöntämiselle ei löytynyt perusteita, joten Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös maakuntakaavan lainmukaisuudesta jää voimaan. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on lainvoimainen 1.10.2025 alkaen.

4 KAAVANLAATIJAN VASTINEET VALITUKSIIN

Timo Mäkelä asiakumppaneineen ja Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry ovat pyytäneet Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kumoamaan Keuruun kaupunginvaltuuston 23.3.2026 § 16 hyväksymispäätöstä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavasta valituksessa mainituilta osin.

Valitus on jaettu aihealueittain tähän lausuntoon ja niihin on vastattu kohdittain.

4.1 Valittaja: Timo Mäkelä asiakumppaneineen

VALITUS JA VAATIMUKSET

1. Hallinto-oikeus kumoaa Keuruun kaupunginvaltuuston 23.3.2026 § 16 tekemän päätöksen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä.
2. Toissijaisesti hallinto-oikeus kumoaa päätöksen ja palauttaa asian Keuruun kaupungille uudelleen valmisteltavaksi ja käsiteltäväksi.
3. Hallinto-oikeus kieltää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 123 §:n nojalla valituksenalaiseen päätökseen perustuvan täytäntöönpanon ja määrää, ettei osayleiskaavaa saa käyttää tuulivoimaloiden, niihin liittyvien teiden, maakaapeleiden, ilmajohtojen, sähköaseman, energiavaraston, maa- ja kiviainesten oton eikä muiden hankkeen toteuttamista edistävien lupien tai toimenpiteiden perusteena ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

4. Toissijaisesti, jos hallinto-oikeus ei katso täysimääräisen täytäntöönpanokiellon olevan perusteltu, se määrää vähintään toimenpidekiellon siten, ettei osayleiskaavaa saa käyttää rakentamis- tai muiden toteuttamislupien perusteena eikä alueella saa ryhtyä peruuttamattomiin valmistelu- tai rakennustoimiin.
5. Hallinto-oikeus velvoittaa Keuruun kaupungin korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine viivästyskorkeineen, mikäli hallinto-oikeus katsoo siihen olevan perusteet.

Kaavanlaatijan vastine

1) Keuruun kaupunginvaltuuston päätös 23.3.2026 § 16 koskien Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksymistä on Alueidenkäyttölain ja sitä edeltäneen maankäyttö- ja rakennuslain, maankäyttö- ja rakennusasetuksen, luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain mukainen. Perusteita kumoamiselle ei ole.

Hallintolain mukaisuuden osalta vastineen laatii tarvittaessa Keuruun kaupunki lausunnossaan.

2-4) Valitusluvan myöntämisen perusteet eivät täyty (Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019, 111 §), eikä täytäntöönpanolle ole estettä.

5) Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn sekä mm. metsälain 10 §:n ja vesilain 11 §:n mukaisten kohteiden riittävään huomiointiin.

Ottaen huomioon, että kuntalain mukaan muutoksenhakijan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä, kaavanlaatija arvioi, että hallinto-oikeus jättänee tutkimatta lisätyt valitusperusteet.

1. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymispäätös on kumottava ensisijaisesti sillä perusteella, että se on syntynyt virheellisessä järjestyksessä esteellisyyssäännösten vastaisen osallistumisen vuoksi.

Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

2. Oikeudenkäyntikulut

Hallinto-oikeuden tulee velvoittaa Keuruun kaupunki korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut yhteensä 4 085,25 euroa korkolain mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta.

Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

VALITUKSEN PERUSTELUT:

5.1 Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä: esteellisyyssäännösten vastainen osallistuminen osana samaa kaava-asiaa

Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

5.2 Kaavapäätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä: valmistelun puolueettomuus ja riippumattomuus on vaarantunut

Tältä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

5.3 Asiakirja-aineiston puutteellisuus ja valmistelun dokumentoinnin virheellisyys

Kaavanlaatijan vastine yleisesti

Kaavanlaatija on toimittanut kaava-asiakirjat ja tarvittavan aineiston Keuruun kaupungille sovittussa aikataulussa siten, että Alueidenkäyttölain mukainen kaavoitusprosessiin kuuluva päätöksenteko on voitu järjestää Keuruun kaupungin hallintosäännön edellyttämällä tavalla ja esityslistat julkaista ajallaan. Keuruun kaupungin asianosainen hallintokunta on valmistellut pykälät liitteineen, joista on ollut mahdollista saada päätöksenteossa tarvittava tieto. Lisäksi kaavanlaatija on kutsuttu toimielinkokouksiin esittelemään osayleiskaavan sisältö ja vaiheet sekä vastaamaan esitettäviin kysymyksiin. Riittävän tiedon saaminen on siis varmistettu Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan etenemisestä päättämiseksi.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Myös tuulivoimaosayleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät. Lehmikorven tuulivoimayleiskaava on laadittu AKL 39 §:n, AKL 9 §:n, MRA 1 §:n ja AKL 77 a §:n edellyttämällä tavalla, mikä käy ilmi kaava-asiakirjoista.

Muilta osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

5.5 Maisemavaikutukset ovat jääneet oikeudellisesti ratkaisematta

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §).

Lehmikorven YVA-selostuksessa Ähtärin reitin maisemien muutos on arvioitu suuruudeltaan kohtalaiseksi, mutta vaikutuksen merkittävyydeltään suureksi. YVA-menettelyn ja kaavaluonnosvaiheen aikana arvioinnissa tukeuduttiin vuonna 2016 laadittuun tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointioppaaseen, jossa ei ollut selvää ohjeistusta maiseman herkkyyden luokitteluun. YVA-selostuksessa valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on käsitelty erittäin suuren herkkyyden kohteina aiempaa Imperia-arviointia täydentävän maisemaa ja kulttuuriympäristöä käsittelevien lisäohjeiden mukaisesti. (Imperia-hanke: Ympäristövaikutusten merkittävyyden arviointi – Esimerkkejä arviointikriteereistä)

Kaavaehdotusvaiheessa maisemavaikutusten arviointia tarkistettiin vastaamaan päivittyntä tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointiopasta (2024), joka ohjaa huomioimaan valtakunnallisesti arvokkaat kohteet herkkyydeltään suureksi. Vaikutuksen merkittävyyden päättelyketju perustuu kohteen herkkyyden ja hankkeesta aiheutuvan muutoksen suuruuteen, huomioiden kuitenkin kohdekohtaisesti kaikki siihen liittyvät osatekijät.

Kaavaehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkaan alueen herkkyys on todettu suureksi, hankkeesta aiheutuvan maisemamuutoksen suuruus valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle on edelleen todettu olevan kohtalaista, ja vaikutuksen merkittävyydeltään kohtalaista.

Edellisten lisäksi mainittavaa on, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 yhteydessä on laadittu tuulivoima-alueiden näkyvyysanalyysit ja maisemavaikutusten arviointi, joka koskevat myös Lehmikorven aluetta (Keski-Suomen maakuntakaava 2040, tuulivoimala-alueiden näkyvyysanalyysit ja maisemavaikutusten arviointi; Karstulan Tukkimäki, Saarijärven Leinnevankangas ja Keuruun Lehmikorpi, 2023). Maakuntakaavaa varten laadituissa näkyvyysanalyysissä voimaloiden kokonaiskorkeutena on käytetty 350 metriä, joka on merkittävästi korkeampi kuin Keuruun Lehmikorpeen suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus eli 289 metriä. Silti maakuntakaavan maisemavaikutusten arvioinnissa Lehmikorven vaikutuksen merkittävyys on arvioitu kohtalaiseksi.

Hankkeen vaikutuksia maisemakuvaan ja näkymiin on tarkasteltu vaikutusten arvioinnissa alueen maisemalle tyypillisten ominaispiirteiden ja herkkyyden arvioinnin, näkyvyysalueanalyysin ja

valokuvasoitteiden perusteella. YVA-menettelyn vaikutusten arviointia on täydennetty osayleiskaavaehdotukseen. Maisemavaikutusten arviointi on laadittu asiantuntija-arviointina aineistojen pohjalta. Vaikutuksia on arvioitu suunnista, joista ihmiset eniten havainnoivat maisemaa eli asutuksen, vesistöjen, virkistysreittien ja päätiestön sekä maisemallisesti merkittävien teiden suunnista. Arvioinnissa on otettu huomioon erityisesti herkäät alueet ja kohteet, arvoalueet ja -kohteet, asutut alueet, pääliikennereitit sekä maiseman erityispiirteet ja tärkeimmät näkymät. Arvioinnissa on otettu huomioon tuulivoima-alueen rakentamisen, toiminnan sekä toiminnan lopettamisen aikaiset vaikutukset. Arvioinnissa on keskitytty maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön suhteen merkittävimpinä hahmottuvien toiminnan aikaisten vaikutusten selvittämiseen.

Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa, joka on järjestetty 17.6.2025 kaavaehdotuksen oltua julkisesti nähtävillä, ei tuotu esille maisemavaikutusten arvioinnin tai maisemaselvityksen riittävämmämyyttä.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.6 Sähkönsiirto- ja Natura-vaikutusten arviointi on jäänyt puutteelliseksi

Kaavanlaatijan vastine

Sähkönsiirto on osayleiskaavan ulkopuolinen, ei kaavalla ratkaistava asia.

Sähkönsiirron vaihtoehdot ja vaikutukset on asianmukaisesti arvioitu YVA-menettelyssä, josta on saatu yhteisviranomaisen perusteltupäätelmä toteutukseen liittyvine huomioineen.

Luonnonsuojelulain 34–36 § edellyttävät, että Natura 2000 -alueeseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan, jos hankkeella tai suunnitelmalla saattaa olla vaikutuksia alueen suojeluperusteisiin heikentävästi. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on laadittu Natura-arviointi ja kaavassa on arvioitu vaikutukset näihin suojeluperusteisiin. Arviointi on tehty LSL:n ja AKL 9 §:n edellyttämällä tavalla. Kaava ei mahdollista rakentamista vesistöön eikä sen välittömälle suojavyöhykkeelle. Tuulivoimalat sijoittuvat maa-alueille, eikä kaava muuta vesistön suojelustatusta tai heikennä sen suojeluperusteita.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.7 Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin, linnustoon sekä hankkeen elinkaari-vaikutuksiin kohdistuvat selvityspuutteet

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatoiminnan luonnonympäristöön liittyviä vaikutuksia on selvitetty luotettavalla ja Alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä riittävällä tavalla.

Maakotkaan liittyen kaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin. Päiväpetolintujen lentoreittien tarkkailua tehtiin 2023 touko-, kesä- ja lokakuussa (80h+160h ja 80h). Havaintoaikana kirjattiin kaikki kohdelajien lennot niin tarkasti kuin mahdollista. Kerättäviä tietoja olivat lentoreitin lisäksi yksilömäärä, ikä, kellonaika, lentokorkeus sekä mahdolliset lisätiedot. Lentokorkeudet arvioitiin mahdollisimman tarkasti. Lennot 70–330 metrin korkeudella hankealueen yllä olivat ns. riskilentoja suunniteltujen voimalayksiköiden korkeuksien mukaan. Havainnointia tehtiin hyvissä sääolosuhteissa, jotta näkyvyys olisi mahdollisimman hyvä petolintujen lentoratojen tarkkailuun. Havainnointipisteistä oli hyvä näkyvyys hankealueelle. Näin ollen petolintujen tarkkailuun ei liity merkittävää epävarmuutta. Päiväpetolintujen tarkkailun tarkemmat tulokset on esitetty hankkeen YVA-selostuksen viranomaisliitteissä (Ahlman 2023f–h).

Kaava-alue ei sijaitse Luontodirektiivin liitteen II lajeista ahmalle tyypillisellä alueella. Kaavasta annetuissa viranomaisten lausunnoissa tai pidetyissä neuvotteluissa ei ole tullut esille tarvetta tehdä ahmaselvitystä, koska lajista ei alueella ole ollut indikaatiota Luken suurpetotiedoissa. Myöskään kaavanlaadinnantauksi tehdyissä haastateluissa ei metsästysseuran edustajilta eikä Keuruun riistanhoitoyhdistyksen petoyhdyshenkilöiltä tullut huomioita lajiin kohdistuen.

Alueella ei ollut viitteitä tai havaintoja luontodirektiiviliitteen sudenkorennoista eikä perhosista, eikä alueella tunnistettu lajeille tyypillisiä elinympäristöjä. YVA-menettelyn perustellussa päätelmässä, eikä kaavavaiheiden viranomaislausunnoissa, eikä neuvotteluissa selvitysten riittävydestä nähty tarvetta sudenkorento- tai perhosselvityksille kaavaratkaisun vuoksi.

Toiminnan lopettamisen vaikutuksia on tarkasteltu laajasti YVA-menettelyn selostuksessa, johon kaavaratkaisu osaltaan perustuu. Tuulivoimaloiden purkamisessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Kaavoituksessa KHO:n vakiintuneen kannan mukaan edellytetään riittäviä selvityksiä, ei kaikkia mahdollisia selvityksiä ja arviointi tehdään suhteessa hankkeen vaikutuksiin. Vakiintuneen oikeuskäytännön (mm. KHO 2002:78, KHO 2012:22, KHO 2017:33 ja tuulivoimaosayleiskaavoja koskevat ratkaisut) mukaan kaavan selvitysten ei tarvitse olla lajikohtaisesti täydellisiä, vaan niiden tulee olla kaavan mittakaavaan ja tarkoitukseen nähden riittäviä siten, että vaikutukset voidaan arvioida luotettavasti. Selvitysten tarkkuus ja laajuus määräytyvät kaavan yleispiirteisyyden, alueen olosuhteiden ja käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

(kohta 5.8 puuttuu valituksesta)

5.9 Pinta- ja pohjavesivaikutukset ovat puutteellisesti selvitetty

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatoiminnan pinta- ja pohjavesiin liittyviä vaikutuksia on selvitetty luotettavalla ja Alueidenkäyttölain 9 §:n ja vesilain edellyttämällä riittävällä tavalla.

Kaava-alueen eteläosassa, alueen rajalla sijaitsee Sikosuonkankaan (0924916) 2E-luokan pohjavesialue, josta pieni osa sijaitsee suunnittelualueen rajojen sisäpuolella. Kaavaselostuksen kappaleessa 8.3 on arvioitu kaavantoteutumisen vaikutukset Imperia-mallin mukaisesti, kohteen herkkyyden sekä muutoksen voimakkuus ja suunta huomioiden, vesiin vähäisen negatiivisiksi.

Pohjavesialueen ja sen varsinaisen muodostumisalueen kaavamääräyksellä on huomautettu, että pohjavesialueella rakentamista ja muita toimenpiteitä rajoittavat vesilaki ja ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto. Kaavamääräyksen mukaan alueella on otettava huomioon pohjaveden suojeleminen siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatua tai riittävyttä ei vaaranneta, ja että pohjavesialueilla jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty, ja lisäksi että ympäristönsuojeluviranomaisille on suunnittelu- ja rakentamistoimenpiteiden yhteydessä varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella, kaavaehdotuksen nähtävillöön jälkeen kesällä 2025, maastonselvityksillä varmistettiin yksi lähde ja suolampi, jotka ovat vesilain 2. luvun 11 §:n vesiluontotyyppisiä sekä yksi vesilain 3. luvun mukainen vesistö, joka sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella. Kohteet jäävät maankäytön muutosten ulkopuolelle. Vesilain 11 §:n ja metsälain 10 §:n mukaiset kohteet on huomioitu kaavaehdotuksen laadinnassa.

Alueen lähteitä on kartoitettu muun muassa kaava-alueelle ja sähkönsiirtoreitille tehtyjen selvityskäyntien yhteydessä. Tehtyjen selvitysten tulokset on esitetty kaavaselostuksessa ja kaava-alueella sijaitsevat lähteet on huomioitu kaavakartalla tarvittavilla merkinnöillä.

Lisäksi todettakoon, että vesiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseksi ja vesien laadun turvaamiseksi turvaamiseksi on osayleiskaavan yleismääräyksiin kirjattu, että alueella tapahtuva toiminta ei saa aiheuttaa vesistön pilaantumista. Syntyvä kuormitus tulee arvioida lupavaiheessa ennen vesienhallintarakenteiden suunnittelua. Vesienhallintarakenteet tulee rakentaa lisäojitusta tehdessä ja tiestön rakentamisen yhteydessä. Lehmikorpi-Myllypuro- ja Koninpuro-Hietasempurovesistöjen ylityksissä ohjeellisen tielinjauksen rakenteet ja sijainti määritellään yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.10 Meluselvityksen puutteet ja epävarmuudet

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatoiminnan meluvaikutuksia on selvitetty luotettavalla ja Alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä riittävällä tavalla.

Hankkeen meluvaikutuksia on arvioitu ympäristöhallinnon ohjeen mukaisesti. Tuulivoimaloiden aiheuttaman keskiäänitason mallinnus on suoritettu laskentastandardin ISO 9613-2 mukaisesti AFRY Numerola -mallinnusohjelmistolla. Melumallinnukset on laadittu AFRY Finland Oy:n toimesta käyttäen AFRY Numerola-mallinnusohjelmistoa. Melumallinnusten tuloksena on todettu, että Mallinnusten perustella melutasot alueen loma- ja asuinrakennusten kohdilla jäävät alle valtioneuvoston ohjearvojen. Myös matalataajuisen melun tasot pysyvät kaikkien rakennusten kohdalla asumisterveysasetuksessa asetettujen arvojen alapuolella.

Osayleiskaava ei johda vaikutuksiin, jotka heikentävät kohtuuttomalla ja kestävämmällä tavalla elinympäristöä, luonnon monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia. Voimaloiden määrässä ja sijoittelussa on huomioitu niin ympäristölliset näkökulmat (mm. asutus, melu, välke, maisema, luonto, suojelualueet) kuin teknistaloudelliset näkökulmat (mm. tuulisuus, tuotanto, rakennettavuus). Voimalasijoittelu ja lähtökohdat melumallintamiselle eivät ole virheelliset.

Lisäksi todettakoon, että meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi on osayleiskaavan yleismääräyksiin kirjattu, että rakentamislupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella voimalatyypille ja tuulivoimalakokonaisuudelle, joka on kaavoitusprosessin aikana tarkastelussa ollut voimalavaihtoehto tai vaikutuksiltaan ja yhteisvaikutukseltaan kyseistä voimalatyyppiä vastaava tai vaikutukseltaan vähäisempi, ja että alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on noudatettava valtioneuvoston päätöstä (VNp 993/1992) melutasojen ohjearvoista sekä valtioneuvoston asetusta tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (Vna1107/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asettamia sisämelun toimenpideraja-arvoja (STMa 545/2015).

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.11 Energiavaraston, sähköaseman ja muiden energiahuollon toimintojen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §).

Osayleiskaava ei ohjeellisella EN-2- alueella toimi rakentamislupien myöntämisen perusteena. Osayleiskaavaratkaisulla osoitetaan likimääräinen alue, jolle voidaan rakentaa sähköasemakenttä, kojeistorakennuksia, akkuvarastoja ja huoltorakennuksia sekä muita sähkön tuotantoa palvelevia rakenteita ja rakennuksia.

Osayleiskaava toimii pohjana yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle ja sen tarkoituksena on maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Osayleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Alueidenkäytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on ohjata rakentamista ja maankäyttöä paikallisten olosuhteiden ja hyvän rakentamistavan edellyttämällä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.12 Aurinkovoiman huomioon ottamatta jättäminen kaavassa ja vaikutusten arvioinnin puutteellisuus

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §).

Osayleiskaavassa on nykyiset turvetuotantoalueet osoitettu merkinnällä ohjeellinen turvetuotantoalue. Osayleiskaava ei ohjeellisella eo/aur -alueella toimi rakentamislupien myöntämisen perusteena. Osayleiskaavamääräyksellä ei aluetta varata aurinkotuotantoon vaan kaavamääräyksellä todetaan, että turvetuotannon loputtua ohjeellisena rajatun alueen käyttöä uusiutuvan energian, esim. aurinkovoimatuotantoon voidaan selvittää.

Osayleiskaava toimii pohjana yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle ja sen tarkoituksena on maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Osayleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa. Alueidenkäytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava, jonka tarkoituksena on ohjata rakentamista ja maankäyttöä paikallisten olosuhteiden ja hyvän rakentamistavan edellyttämällä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.13 Maa- ja kiviainesten oton sijainti ja vaikutukset on jätetty ratkaisematta kaavatasolla

Kaavanlaatijan vastine

Tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman tuulivoimatoiminnan toteuttamisen vaikutuksia on selvitetty Alueidenkäyttölain 9 §:n edellyttämällä riittävällä tavalla.

Lehmikorven tuulivoima-alueen tarvittava maa-aineksen määrä on rakentamisen aikana arvioitu olevan noin 178 000 k-m³. Tästä suurin osa on rakenteellisia kiviainesperäisiä maanrakennusmateriaaleja (murske, hiekka ja sora). Suurin osa tarvittavasta maa-aineksesta on tarkoitus hankkia alueelle suunnitellulta kalliokiviaineksen ottoalueelta. Tarvittavista maa-aineksista on tarkoitus hankkia lähialueen olemassa olevista maa-ainesten ottoapaikoista. Hankkeen suunniteltua kalliokiviainesten ja maa-ainesten ottoa on tarkasteltu yksityiskohtaisemmin Lehmikorven YVA-selostuksessa. Alle kymmenen kilometrin säteellä hankealueesta sijaitsee kolme voimassa olevaa

maa-ainesten ottolupaa kalliokiviainekselle. Lupien mahdollistama otto on yhteensä 267 000 k-m³.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

5.14 Päätöksestä ei ilmene riittävästi, miten yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on otettu huomioon

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaselostuksen 5.3.1 YVA-menettelyn perustellun päätelmän huomioiminen - kappaleessa on kerrottu 14.11.2024 annetun päätelmän keskeiset kohdat sekä kuvattu niiden huomiointi kaavaehdotuksessa. Kaavaselostus on ollut mukana päätöksenteossa.

5.15 Tuulivoimaloiden purkamista, ennallistamista ja elinkaari vaikutuksia koskevien selvitysten puutteellisuus

Kaavanlaatijan vastine

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §).

Toiminnan lopettamisen vaikutuksia on tarkasteltu laajasti YVA-menettelyn selostuksessa, johon kaavaratkaisu osaltaan perustuu. Tuulivoimaloiden purkamisessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Tuulivoimaloiden purkaminen, jätteiden käsittely ja niistä aiheutuvien ympäristövaikutusten hallinta kuuluvat jätelain (646/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) sekä rakennus- ja purkamislupamenettelyjen soveltamisalaan. Näissä menettelyissä varmistetaan jätedirektiivin mukainen jätehuolto, ympäristöhaittojen ehkäiseminen sekä toiminnanharjoittajan vastuu.

Osayleiskaavan tehtävänä ei ole ratkaista tällaisia toteutuksen teknisiä tai elinkaaren loppuvaiheeseen liittyviä yksityiskohtia, eikä kaavan lainmukaisuus edellytä niiden sisällyttämistä kaavamääräyksiin.

Varovaisuusperiaate edellyttää, että päätöksenteossa tunnistetaan ja arvioidaan merkittävät ja todennäköiset ympäristövaikutukset sillä tarkkuudella, joka vastaa kyseessä olevan suunnitteluvälineen ohjausvaikutusta. Periaate ei edellytä, että kaikkia mahdollisia tai toiminnan elinkaaren loppuvaiheeseen liittyviä vaikutuksia ratkaistaan yksityiskohtaisesti jo osayleiskaavavaiheessa.

Osayleiskaavassa on arvioitu ne ympäristövaikutukset, jotka ovat merkityksellisiä alueidenkäytön ratkaisemiseksi. Purkamiseen ja jätehuoltoon liittyvät kysymykset eivät ole osayleiskaavavaiheessa sellaisia välittömiä tai maankäyttöä ohjaavia ympäristöriskejä, joiden yksityiskohtainen ratkaiseminen olisi edellytys kaavan hyväksyttävyydelle.

Korkeimman hallinto-oikeuden vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellytetään riittäviä selvityksiä, ei kaikkia mahdollisia selvityksiä ja arviointi tehdään suhteessa hankkeen vaikutuksiin.

Edellä esitetyn perusteella valitus on aiheeton, eikä kaavaratkaisulle ole oikeudellisia esteitä, ja Keuruun kaupunginvaltuustossa 23.3.2026 hyväksytty osayleiskaava on lainmukainen.

6. Tietopyynnöt, asiakirja-aineisto ja oikeusturva
7. Väliaikaisvaatimuksen erityiset perusteet
8. Kokonaisjohtopäätös

9. Todistelu ja liitteet

Näiltä osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.

4.2 Valittaja: Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.

VALITUS JA VAATIMUKSET

Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry., jäljempänä Korpikirjasto ry., vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 § 50 tekemän Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksymispäätöksen, koska päätöksenteossa on tehty menettelyvirheitä, valmistelu on ollut valikoivaa, eikä kaupunginvaltuustolla ole ollut riittäviä tietoja päättämästään asiasta.

Kaavanlaatijan vastine yleisesti

Keuruun kaupunginhallitus on päättänyt 7.11.2022 käynnistää Lehmikorven tuulivoimaa koskevan osayleiskaavan laatimisen Pohjan Voiman Lehmikorven Tuulipuiston Oy:n ja Metsähallituksen kaavoitusaloitteesta.

Vaikka Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavoitus on käynnistynyt Pohjan Voima Oy:n ja Metsähallituksen aloitteesta, luodaan osayleiskaavalla ylipäättään edellytykset tuulivoimaloiden toteuttamiselle. Yleisesti ottaen kaavaratkaisujen toteuttaminen ei ole sidottu vain yhteen toimijaan, eikä toimijoiden yrityskohtaisilla tiedoilla ole vaikutusta kaavaratkaisujen sisältöön.

Kaavanlaatija on toimittanut kaava-asiakirjat ja tarvittavan aineiston Keuruun kaupungille sovittussa aikataulussa siten, että Alueidenkäyttölain mukainen kaavoitusprosessiin kuuluva päätöksenteko on voitu järjestää Keuruun kaupungin hallintosäännön edellyttämällä tavalla ja esityslistat julkaista ajallaan. Keuruun kaupungin asianosainen hallintokunta on valmistellut pykälät liitteenä, joista on ollut mahdollista saada päätöksenteossa tarvittava tieto. Lisäksi kaavanlaatija on kutsuttu toimielinkokouksiin esittelemään osayleiskaavan sisältö ja vaiheet sekä vastaamaan esitettäviin kysymyksiin. Riittävän tiedon saaminen on siis varmistettu Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan etenemisestä päättämiseksi.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin. Myös tuulivoimaosayleiskaavan sisältövaatimukset täyttyvät. Lehmikorven tuulivoimayleiskaava on laadittu AKL 39 §:n, AKL 9 §:n, MRA 1 §:n ja AKL 77 a §:n edellyttämällä tavalla, mikä käy ilmi kaava-asiakirjoista.

Selvitysten laajuuden ja riittävyyden osalta todetaan myös, että kaavoituksen yhteydessä tehtyjen selvitysten lisäksi vaikutusarviointit ovat perustuneet Pohjan Voima Oy:n ja Metsähallituksen 11.1.2023 vireille saattamaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, ”YVA-laki”) tarkoitettuun YVA-menettelyyn koskien Lehmikorven tuulivoimahanketta. Vaikutusten arviointia on tarkennettu osayleiskaavaehdotusta laadittaessa. Vaikutusten arviointi on perustunut laadittuihin selvityksiin ja lisäselvityksiin sekä viranomaisyhteistyön kautta saatuun palautteeseen.

Ympäristöministeriön alainen ELY-keskus (1.1.2026 alkaen LVV), joka on ohjannut ohjaa kunta-kaavoitusta, on ohjeistanut ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 17.6.2025, että kaavaehdotusta ei ole tarvetta asettaa uudelleen nähtäville. Lisäksi on havaittu, että luontokohteisiin ei ole merkittäviä vaikutuksia ja pidetty hyvänä, että voimaloiden tornin alaosan väriyys otetaan huomioon kaavamääräyksissä. Liitteet on salattu Suomen Lajitietokeskuksen ohjeistuksen mukaisesti niissä käsiteltävien lajien esiintymispaikkojen suojelemiseksi.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaratkaisu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §, AKL 39 §), AKL:n mukaiseen osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyyn.

Muilta osin Keuruun kaupunki laatii vastineen lausunnossaan.